

Ahlak ve Değerler — Deneme

Akıllı Soru · 22.10.2026 · 10 soru

Bir ders kitabında ahlaki davranışların dayanağına ilişkin şu ifade yer almaktadır: “İslam ahlakının kaynağı Kur’an-ı Kerim ve Hz. Peygamber’in sünnetidir.”

1. Bu ifadeden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İslam ahlakının yalnızca bireysel tercihlerle oluştuğu
- B) İslam ahlakının evrensel kabullerden bağımsız olarak oluştuğu
- C) İslam ahlakının sadece ibadet uygulamalarından ibaret olduğu
- D) İslam ahlakında vahiy ile peygamberî örnekliğin birlikte esas alındığı
- E) İslam ahlakının yalnızca toplumsal geleneklere dayandığı

2. Arapça kökenli olan, ahlak kelimesinin tekil biçimini ifade eden ve İslam ahlakının konusu ile gayesi bağlamında kullanılan sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Huluk
- B) Hulk
- C) Ahlâk
- D) Hilkât
- E) Hulkî

Bir toplumda bazı davranışlar, farklı kültürel çevrelerde yaşayan insanların çoğu tarafından ortak doğru kabul edilmektedir. Bu durum, ahlak kurallarının tümünün aynı biçimde ortaya çıktığını değil, bir bölümünün geniş bir kabul gördüğünü düşündürür.

3. Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Ahlak kurallarının tamamı bütün toplumlarda aynı biçimde uygulanır
- B) Evrensel kabul, bütün ahlak kurallarını ortadan kaldırır
- C) Toplumsal kabul, ahlak kurallarının tek kaynağıdır
- D) Ahlak kurallarının bir kısmı evrensel doğru olarak kabul edilir
- E) Ahlak kuralları yalnızca bireysel tercihlerden oluşur

Ahlaki tutum ve davranışlarla ilgili aşağıdaki yargılar verilmiştir:

4. I. İbadetlerin düzensiz yapılması irade terbiyesinde son derece etkilidir. II. Yalan, doğruluğun zıddıdır. III. İslam ahlakının kaynağı Kur’an-ı Kerim ve Hz. Peygamber’in sünnetidir. Buna göre yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

İslam ahlakının dayandığı esaslar anlatılırken Kur'an-ı Kerim ile Hz. Peygamber'in uygulamalarına birlikte başvurulmuştur.

5. Buna göre bu anlatım, ahlaki davranışların hangi temele dayandığını göstermektedir?

- A) Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in sünnetine
- B) Ahlak kurallarının evrensel kabul görmesiyle
- C) Hz. Peygamber'in sünneti ile kişisel tercihlere
- D) Kur'an-ı Kerim ile toplumun geleneklerine
- E) İbadetlerin düzenli yapılması ile irade eğitime

Ahlak kavramının anlamı, Kur'an'daki kullanımı ve İslam ahlakının kaynağıyla ilgili şu yargılar verilmiştir: I. Ahlak kelimesi, Arapça "hulk" kelimesinin çoğuludur. II. Kur'an-ı Kerim'de ahlak kelimesi iki yerde geçmektedir. III. İslam ahlakının kaynağı Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in sünnetidir.

6. Yukarıdaki yargılardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

"Bir davranışın karşısı, doğruluk ilkesine aykırı söz söylemektir."

7. Bu ifadede açıklanan davranış aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalan
- B) Adalet
- C) Sünnet
- D) İbadet
- E) Sabır

Düzenli ibadet eden bir kişinin davranışlarını değerlendirirken iradesini geliştirmesi ve doğruluk ilkesini koruması üzerinde durulmuştur.

8. Bu bağlamda aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi beklenebilir?

- A) Ahlak kelimesinin iki yerde geçmesi
- B) İrade terbiyesinin güçlenmesi
- C) Sünnetin ahlakın tek kaynağı olması
- D) Yalanın doğruluğun kaynağı olması
- E) Hulk kelimesinin tekil anlam kazanması

Ahlak ve Değerler kapsamında doğruluk ve yanlışlık kavramları karşılaştırılmaktadır. Bu karşılaştırmada bir davranışın, doğruluk ilkesine karşıt olması özellikle vurgulanır.

9. Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A)** Yalan, evrensel ahlak kurallarının tamamını ifade eder.
- B)** Yalan, ibadetlerin düzenli yapılmasının sonucudur.
- C)** Doğruluk, yalanın ortaya çıkardığı bir davranış biçimidir.
- D)** Yalan, İslam ahlakının kaynağını oluşturan temel unsurdur.
- E)** Yalan, doğruluğa karşıt olan davranıştır.

Ahlak ve Değerler ünitesindeki kavram ve kaynak bilgileri şöyledir:

10. I. Ahlak kelimesi, Arapça “hulk” kelimesinin tekilidir. II. Yalan, doğruluğun zıddıdır. III. Ahlak kurallarının tamamı çoğu insan tarafından evrensel doğrular olarak kabul edilmiştir. Buna göre yukarıdaki yargılardan hangileri doğrudur?

- A)** Yalnız I
- B)** Yalnız II
- C)** Yalnız III
- D)** I ve III
- E)** II ve III

Cevap Anahtarı

1. D

2. B

3. D

4. D

5. A

6. E

7. A

8. B

9. E

10. B

Çözümler

- 1.** Alıntı, iki temel kaynağı birlikte belirtmektedir. Bu nedenle vahiy ile peygamberî örnekliğin beraber esas alınması çıkarılabilir; yalnızlık bildiren yorumlar alıntının kapsamını daraltır.
- 2.** Ahlak kelimesi, Arapça hulk kelimesinin çoğuludur. Bu nedenle aranan tekil biçim hulk olup diğerleri aynı kökle ilişkili görünen fakat verilen karşılık olmayan biçimlerdir.
- 3.** Ahlak kurallarının bir kısmı çoğu insan tarafından evrensel doğrular olarak kabul edilmiştir. Bu ifade bütün kuralları kapsamaz; bu nedenle tamamını aynı sayan ve tek kaynağa indirgeyen yargılar desteklenmez.
- 4.** Düzenli ibadetlerin irade terbiyesinde etkili olduğu belirtilir; düzensiz ibadetler için aynı yargı kurulamaz. Yalanın doğruluğun zıddı olduğu ve İslam ahlakının iki kaynağı bulunduğu açıkça belirtilmiştir.
- 5.** A, İslam ahlakının kaynağını iki unsuru birlikte belirtir. D toplum geleneğini, C kişisel tercihi kaynaklara ekler; bu nedenle doğru değildir.
- 6.** Ahlakın kökeni, Kur'an'daki kullanım sayısı ve İslam ahlakının kaynakları birlikte değerlendirildiğinde üç yargının da doğru olduğu görülür.
- 7.** Doğruluğun karşıtı olan davranış yalandır. Diğer kavramlar doğrulukla karşıtlık ilişkisi içinde verilmemiştir.
- 8.** Düzenli ibadetlerin irade terbiyesinde etkili olduğu belirtilir; bu nedenle iradenin güçlenmesi beklenebilir. Yalanın doğrulukla ilişkisi ve kelime bilgileri bu bağlamın sonucu değildir.
- 9.** Yalanın doğruluğun zıddı olduğu bilgisi, onun doğruluğa karşıt bir davranış olduğunu doğrudan destekler. Diğer ifadeler yalanı farklı kavramlarla ilişkilendirerek kapsamı aşmaktadır.
- 10.** Ahlak kelimesinin "hulk" kelimesinin çoğulu olduğu için I yanlıştır. Yalanın doğruluğun zıddı olduğu II ile örtüşür; evrensel kabulün bütün kurallar için geçerli olduğu III ise kapsamı genişletmektedir.